

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1978/11

Karar Sayısı:1978/14

Karar günü:16.2.1978

Resmi Gazete tarih/sayı:12.3.1978/16226

İtiraz yoluna başvuran: Elazığ Asliye Ceza Mahkemesi

İtirazın konusu : 8.6.1933 günlü, 2279 sayılı "Ödünç Para Verme İşleri Kanunu"nun, 14.7.1960 günlü, 18 sayılı yasa ile değişik 17. maddesinin dördüncü fıkrasının Anayasaya aykırılığı öne sürülerek iptali istenmiştir.

I- O L A Y :

Sanık banka müdürünün, müşterilerine açtığı kredi işlemlerinde, 2279 sayılı yasanın 9. maddesi uyarınca çıkarılan Bakanlar Kurulu kararlarına aykırı olarak aşırı masraf gösterdiği ve bu yoldan çıkar sağladığı öne sürülmüş ve hakkında açılan kamu davası sonunda 713.122.75 TL. ağır para cezasına mahkum edilmiştir. Hüküm temyiz edilmiş, 2279 sayılı Yasanın 17. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, para cezasının banka tüzel kişiliğine yükletilmesi gerektiğinden sözedilerek karar, Yargıtayca bozulmuştur. Bozmadan sonra, anılan Yasanın, 14.7.1960 günlü, 18 sayılı kanunla değişik 17. maddesinin dördüncü fıkrası hükmünün Anayasaya aykırı olduğu yolundaki sanık iddiası, mahkemece ciddi görülerek Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur.

III- METİNLER:

1- İtiraz konusu yasa kuralı:

8.6.1933 günlü, 2279 sayılı "Ödünç Para Verme İşleri Kanunu'nun 14.7.1960 günlü, 13 sayılı yasa ile değişik 17.maddesi şöyledir:

"Madde 17-Tefecilik edenlerle, Bakanlar Kurulu tarafından tesbit edilen nispetler üstünde menfaat teminine müncer olabilecek herhangi bir fiil ve harekette bulunanlar veya alınacak faiz nispeti hususunda Hükümetçe ittihaz olunacak tedbir ve kararlara ne suretle olursa olsun, aykırı hareket edenler 6 aydan seneye kadar hapis cezasıyla birlikte temin ettikleri menfaatlerin 5 misli ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Kabul ettikleri mevduata 9 uncu madde gereğince tesbit edilen nisbetler üzerinde faiz verenlerle mezkûr madde gereğince tâyin olunan esaslar haricinde herhangi bir menfaat sağlayan veya faat taahhüdünde bulunanlar veyahut mevduata verilecek faiz hususunda Hükümetçe ittihaz olunun tedbir ve kararlara ne suretle olursa olsun aykırı hareket edenler hakkında da yukarıdaki fıkırada yazılı cezalar tatbik olunur.

Bu suçların tekrerrü halinde cezalar 3 misline çıkarılarak hükmolunur.

Mezkûr suçların, hükmi şahsiyeti haiz bir teşekkül tarafından işlenmesi halinde para cezaları bu teşekküle, diğer cezalar ise İdare Meclisi veya idare Komitesi Reis ve Azalarından veya imzaları ile o müesseseyi ilzama salâhiyetli müdür veya memurlarından cezayı müstelzim fiili işlemiş veya buna iştirak etmiş veya buna emir vermiş olanlara uygulanır.

Bankalar Kanununun 80 inci maddesi hükmü mahfuzdur."

Esas Sayısı:1978/11
Karar Sayısı:1978/14

Mahkemece bu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan hükmün iptali istenmektedir.

2- Dayanılan Anayasa kuralları:

Madde 33- Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz.

Cezalar ve ceza tedbirleri ancak kanunla konulur.

Kimseye, suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Kimse, kendisini veya kanunun gösterdiği yakınlarını suçlandırma sonucu doğuracak beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

Ceza sorumluluğu şahsîdir.

Genel müsadere cezası konulamaz."

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesinin, İç tüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca yaptığı ilk inceleme toplantısında, işin niteliği yönünden incelemenin başka güne bırakılmasına gerek görülmemek üzere aşağıda açıklanan konu üzerinde durulmuştur:

Anayasanın geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrasında; 27 Mayıs 1960 tarihinden Kurucu Meclisin toplandığı 6 Ocak 1961 gününe kadar çıkarılan kanunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmayacağı ve bu konuda itiraz yoluyla dahi mahkemelerde Anayasaya aykırılık iddiası ileri sürülemeyeceği hükmüne bağlanmıştır. 22.4.1962 günlü, 44 sayılı yasanın Geçici 6. maddesi de aynı nitelikte bir kurala yer vermiştir. 8.6.1933 günlü, 2279 sayılı kanunun itiraz konusu hükmü içeren 17. maddesi; 13.7.1960 günlü, 18 sayılı yasa ile değiştirilmiştir. 18 sayılı yasa; Anayasanın Geçici 4. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı kanunun Geçici 6. maddelerinde sözü geçen yasalardandır. Durum böyle olunca, mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurması olanaksızdır. İtiraz, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddedilmelidir.

V- SONUÇ.

İtiraz konusu kuralın yer aldığı 8.6.1933 günlü, 2279 sayılı Kanunun 17. maddesi, 13.7.1960 günlü, 18 sayılı Yasa ile değiştirilmiş ve bu yasa; Anayasanın geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması olanaksız yasalardan bulunmuş olduğundan, itirazın Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine,

16.2.1978 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kâni Vrana

Başkanvekili
Şevket Müftügil

Üye
Ziya Önel

Üye
Abdullah Üner

Esas Sayısı:1978/11
Karar Sayısı:1978/14

Üye
Ahmet Koçak

Üye
Fahrettin Uluç

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Ahmet Erdoğan

Üye
Hasan Gürsel

Üye
Ahmet Salih Çebi

Üye
Adil Esmer

Üye
Nihat O. Akçakayalıoğlu

Üye
Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye
Necdet Darıcıoğlu